

KVALITETSDEKLARATION

Ekologisk djurhållning

Ämnesområde

Jord- och skogsbruk, fiske

Statistikområde

Jordbrukets struktur

Produktkod

JO0115

Referenstid

5 juni 2024

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll	3
1.2.1 Objekt och population	3
1.2.2 Variabler	4
1.2.3 Statistiska mått	4
1.2.4 Redovisningsgrupper	4
1.2.5 Referenstider	5
2 Tillförlitlighet	5
2.1 Tillförlitlighet totalt	6
2.2 Osäkerhetskällor	6
2.2.1 Urval	6
2.2.2 Ramtäckning	6
2.2.3 Mätning	6
2.2.4 Bortfall	7
2.2.5 Bearbetning	7
2.2.6 Modellantaganden	8
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	8
3 Aktualitet och punktlighet	8
3.1 Framställningstid	8
3.2 Frekvens	8
3.3 Punktlighet	8
4 Tillgänglighet och tydlighet	8
4.1 Tillgång till statistiken	8
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	9
4.3 Presentation	9
4.4 Dokumentation	9
5 Jämförbarhet och sam anvä n d b a r h e t	9
5.1 Jämförbarhet över tid	9
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	9
5.3 Sam anvä n d b a r h e t i ö v r i g t	9
5.4 Numerisk överensstämmelse	9
Allmänna uppgifter	9
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	9
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	10
C Bevarande och gallring	10
D Uppgiftsskyldighet	10
E EU-reglering och internationell rapportering	10
F Historik	10
G Kontaktuppgifter	11

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Statistiken ska tjäna som underlag till:

- publicering av officiell statistik om ekologisk djurhållning som är jämförbar med övrig officiell statistik om antalet lantbruksdjur,
- statistikrapportering till EU-kommissionen,
- utredningar, analyser och uppföljning av utvecklingen inom den ekologiska produktionen.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Statistiken används av EU-kommissionen som underlag för bedömningar av effekten av den förda jordbrukspolitiken samt för analyser och utredningar.

I Sverige används statistiken bland annat av regeringskansliet, kommuner, länsstyrelser och Jordbruksverket, rådgivare och branschorganisationer.

Forskare, studenter, massmedia och allmänheten är andra användare.

Statistiken används som underlag för utredningar och analyser av utvecklingen inom den ekologiska produktionen samt dess miljöeffekter.

1.2 Statistikens innehåll

Statistiken redovisar antalet djur som är omställda till ekologisk produktion samt antalet företag med motsvarande produktion. Statistiken presenteras med uppdelningar för riket, län, produktionsområden och storlekgrupper åkermark och betesmark. Uppgifter för nötkreatur samt får och lamm redovisas även per kommun.

Statistiken tas fram genom en sambearbetning mellan Jordbruksverkets Lantbruksregister (LBR) och register från de tre godkända kontrollorgan som kontrollerar att jordbrukarna följer regelverket för ekologisk produktion. Dessa kontrollorgan är Kiwa Certification AB, HS Certifiering AB och SMAK Certifiering AB. Uppgifterna om antalet djur hämtas från LBR.

1.2.1 Objekt och population

Målpopulationen för statistiken är samtliga företag som har omställd ekologisk djurhållning som följer EU:s regelverk för ekologisk produktion enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/848 av den 30 maj 2018 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 834/2007.

Målpopulationen begränsas till företag med nötkreatur, får, grisar, värphöns och slaktkycklingar. I praktiken innebär det att de produkter som djurhållningen resulterar i får märkas och säljas på marknaden med EU:s logotyp för ekologisk produktion. De kan dessutom vara märkta med KRAV:s eller Demeters respektive logotyp om produktionen även uppfyller deras villkor för märkning.

Djur som föds upp med konventionella djurhållningsmetoder måste under en övergångsperiod (omställningsperiod) hållas enligt regelverket för ekologisk produktion innan de fullt ut betraktas som omställda.

Statistiken omfattar samtliga djur som är omställda till ekologisk produktion och som finns på företag i LBR. Ett företag i LBR definieras som en inom jordbruk, skötsel av lantbruksdjur eller trädgårdsodling bedriven verksamhet under en och samma driftsledning.

Från och med 2010 utgörs målpopulationen för LBR av de jordbruksföretag som i juni respektive år uppfyller något av följande kriterier:

- brukade sammanlagt mer än 2,0 hektar åkermark, eller
- brukade sammanlagt minst 5,0 hektar jordbruksmark, eller
- bedrev yrkesmässig trädgårdsodling omfattande minst 2 500 kvm frilandsareal, eller
- bedrev trädgårdsodling omfattande minst 200 kvm växthusyta, eller
- innehade en djurbesättning som någon gång från och med den 1 januari till och med en första torsdagen i juni omfattade minst 10 nötkreatur, eller minst 10 sugor, eller minst 50 grisar, eller minst 20 får och lamm, eller minst 1 000 fjäderfä.

Det är alltså inte omöjligt att ett företag som enligt kontrollorganens register över ekologiska producenter har omställd ekologisk djurhållning men inte definieras som ett jordbruksföretag i LBR. Anledningen till att Jordbruksverket använder uppgifter om djurantal från LBR är att mätmetoder och definitioner skiljer sig mellan LBR och kontrollorganen. Genom att använda djurantalet från LBR förbättras jämförbarheten med övrig officiell statistik om antal lantbruksdjur i Sverige.

Läs mer om hur detta påverkar statistikens kvalitet under avsnittet "Tillförlitlighet".

1.2.2 Variabler

De variabler som redovisas är:

- antal omställda ekologiska djur,
- antal företag med omställda ekologiska djur,
- andel omställda ekologiska djur av det totala antalet djur.

1.2.3 Statistiska mått

Statistiken utgörs av värden på statistiska storheter/parametrar av typerna "totaler" och "andelar" (procent).

Värden av typen totaler är:

- antal djur,
- antal företag.

Värden av typen andelar är:

- andelen av det totala antalet djur som föds upp med ekologiska produktionsmetoder, redovisad i procent

1.2.4 Redovisningsgrupper

Med undantag för antalet fjäderfä, som enbart redovisas för riket som helhet, publiceras statistiken uppdelad på:

- Riket totalt.
- Län.
- Kommun (nötkreatur, får och lamm).
- Produktionsområden.
- Storleksgrupp åkermark.
- Storleksgrupp jordbruksmark.

Redovisningen efter djurslag görs enligt följande:

- Nötkreatur: mjölkkor, övriga kor, kvigor, tjurar och stutar samt kalvar.
- Grisar: galtar, suggor, slaktgrisar och smågrisar.
- Får: baggar och tackor, lamm.
- Fjäderfä: höns (20 veckor eller äldre) och slaktkycklingar.

1.2.5 Referenstider

Uppgifterna avser antalet djur den 5 juni 2024.

2 Tillförlitlighet

Statistiken tas fram genom en sambearbetning av uppgifter från de godkända kontrollorganen och LBR.

Kontrollorganen Kiwa Certification AB, HS Certifiering AB och SMAK Certifiering AB samlar in uppgifter om djur från varje enskild jordbrukare som är ansluten till respektive kontrollorgan. Kontrollorganen levererar uppgifterna till Jordbruksverkets växt- och kontrollavdelning.

Jordbruksverkets statistikenhet bearbetar sedan uppgifterna och skapar ett sammanställt register som täcker in samtliga ekologiska producenter.

LBR baseras i sin tur på enkätundersökningar och registeranvändning samt modellantaganden.

Genom att koppla registren från kontrollorganen mot LBR identifieras de företag i LBR som har omställd ekologisk djurhållning. Antalet djur hämtas sedan från de uppgifter som finns i LBR. Tillförlitligheten i statistiken är därför beroende av dels tillförlitligheten i respektive källa men även av möjligheten att koppla ihop dessa källor på ett bra sätt.

2.1 Tillförlitlighet totalt

Statistiken innehåller i viss mån täckningsfel, mätfel och bearbetningsfel. Vid framställningen av statistiken görs omfattande kontroller för att upptäcka dessa fel. Upprättning av mikrodata från kontrollorganen görs i de flesta fall efter kontakt med aktuellt kontrollorgan.

Kvaliteten i kopplingarna mellan företagen i LBR och kontrollorganens uppgifter är av avgörande betydelse för statistikens tillförlitlighet. Endast i ett fåtal fall kan kontrollorganens kunder inte kopplas till ett företag i LBR. Däremot förekommer att uppgifterna från kontrollorganen kopplas felaktigt till ett företag i LBR. Kontroller för att upptäcka felkopplingar görs men sannolikt kvarstår vissa felaktiga kopplingar.

Sammantaget gör Jordbruksverket bedömningen att statistikens tillförlitlighet är god och då främst för de djurslag där ekologiska produktionsmetoder är mer frekvent använda, det vill säga för nötkreatur samt får och lamm. Uppgifterna om grisar och fjäderfä är mer känsliga för problem med kopplingar mellan register vilket påverkar statistikens tillförlitlighet för riket och på regional nivå.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Urvalsfel förekommer inte eftersom denna statistik baseras på uppgifter från samtliga företag i målpopulationen.

2.2.2 Ramtäckning

Övertäckning förekommer inte i LBR, medan undertäckning förekommer om uppdateringen av jordbruksföretag i föregående års LBR, som utgör urvalsram, inte är fullständig.

Bedömningen är att kontrollorganens uppgifter i mycket liten omfattning innehåller täckningsfel. Kontrollorganen ska leverera uppgifter för samtliga företag som har ekologisk djurhållning. I bearbetningsprocessen upptäcks ibland brister i täckningen i kontrollorganens leveranser av data. Dessa åtgärdas då genom kompletterande uppgifter från kontrollorganen. Bedömningen är att eventuella kvarstående täckningsfel endast påverkar de slutliga resultaten marginellt.

2.2.3 Mätning

Mätfel kan förekomma i uppgifterna från kontrollorganen. Det som påverkar statistiken är främst felaktig registrering av djurslag samt om djuren är omställda eller under omställning till ekologisk produktion. Denna typ av fel har upptäckts vid bearbetning av uppgifterna vid Jordbruksverket och rättats upp i bearbetningsprocessen (se avsnitt 2.2.5. nedan). Bedömningen är att eventuella kvarstående fel inte påverkar de övergripande resultaten. För enskilda djurslag och särskilt vid regional fördelning kan dock resultaten påverkas av denna typ av fel.

Mätfel i LBR förekommer i den mån uppgifterna i de använda registren eller i enkätundersökningarna är felaktiga (i de undersökningar som LBR baseras på). Statistiken för grisar, får samt höns och kycklingar baseras på uppgifterna

i en postenkät/webbenkät till jordbruksföretagaren. Postenkäterna har registrerats genom optisk läsning. Kontroller görs dels av inlästa värden genom verifiering, dels i efterhand av avvikelser från förväntade värden. Vidare kontrolleras delvärden för enskilda djurslag mot de totalvärden som uppgiftslämnarna redovisat.

Uppgifter för nötkreatur hämtas maskinellt från Jordbruksverkets centrala nötkreatursregister (CDB) och sambearbetas med uppgifter om mjölkleveranser till mejeri. För varje enskilt nötkreatur i CDB hämtas uppgifter om födelse, om djuret fött någon kalv samt på vilken anläggning djuret befann sig den 5 juni 2024. Utöver detta inhämtades uppgifter om vilka anläggningar som levererade mjölk i juni 2024. Jordbrukare ska rapportera uppgifter om förändringar i sina nötkreatursbestånd till CDB inom sju dagar efter förändringen. Kontroller av uppgifternas riktighet genomförs kontinuerligt, varvid minst 5 % av djurhållarna årligen kontrolleras på plats. Därutöver sker administrativa kontroller.

2.2.4 Bortfall

Svarsbortfallet, i de underliggande undersökningarna som LBR baseras på, är mycket lågt och ligger årligen i storleksordningen några få procent.

2.2.5 Bearbetning

De bearbetningsfel som upptäckts i kontrollorganens uppgifter rör sig till stor del om felaktig dataregistrering (till exempel felaktigt registrerade djurantal och djurslag), utelämnande av enskilda uppgifter för enskilda företag (djurslag) samt dubletter. Materialet har granskats främst genom kontroller av extremvärden per företag och djurslag, djurkoder som inte existerar, felaktiga regionkoder och jämförelser med uppgifter från tidigare år. När fel upptäckts eller misstanke om fel förelegat har kontrollorganen kontaktats och korrigeringar har gjorts i de fall ett fel har bekräftats. Bedömningen är att eventuella kvarstående fel inte påverkar de övergripande resultaten.

Tillförlitligheten i statistiken är även beroende av kvaliteten i kopplingarna mellan kontrollorganens register och LBR. Kopplingarna mellan kontrollorganens kundregister och LBR görs genom person/organisationsnummer, namn, adress, telefonnummer, kundnummer hos Jordbruksverket (SAM) och anläggningsnummer. När Jordbruksverket vart tredje år genomför en totalundersökning av samtliga jordbruksföretag uppmanas jordbrukarna att även fylla i sitt kundnummer vid det kontrollorgan som anlitas för certifieringen av deras ekologiska produktion. Detta kundnummer kopplas sedan mot LBR och de uppgifter kontrollorganen levererar till Jordbruksverket årligen.

I stort sett samtliga kunder från kontrollorganens register kan årligen kopplas mot LBR. År 2024 kunde alla kontrollorganens kunder kopplas mot LBR. Vi vet dock att det i vissa fall förekommer felkopplingar, som bland annat kan bero på att företagsbegreppen i LBR skiljer sig från kontrollorganens kundregister. De båda ovan nämnda felkällorna bedöms inte påverka statistikens tillförlitlighet på riksnivå i någon större utsträckning. Däremot kan de i viss utsträckning påverka tillförlitligheten på detaljerad regional nivå och för detaljerade redovisningar av vissa djurslag.

2.2.6 Modellantaganden

Tre modellantaganden görs:

- Om ett företag, enligt kontrollorganen, har omställd produktion av ett djurslag antas samtliga djur av det djurslaget på företaget vara omställda. Det skulle kunna leda till en överskattning av antalet ekologiskt hållna djur. Djurantalet per företag enligt LBR jämförs dock med uppgifterna om antalet omställda djur från kontrollorganen och vid stora avvikelser görs ytterligare kontroller. Modellantagandet bedöms därför ha en försumbar påverkan på resultaten.
- Det har antagits att samtliga kor på besättningar med mjölkleveranser i juni 2024 är mjölkkor. Detta ger en överskattning av antalet mjölkkor som beräknas vara mindre än 1 %, samt en motsvarande underskattning av antalet övriga kor.
- Om ett företag, som har omställd ekologisk djurhållning enligt kontrollorganen, inte fanns med i urvalet för det aktuella årets undersökning av antalet lantbruksdjur, så finns ingen aktuell siffra om antal lantbruksdjur på företaget i LBR. För dessa företag har senast kända värde antagits. Detta berör får och lamm, grisar och fjäderfä. När det gäller grisar ingår i stort sett samtliga företag i de årliga djurräkningarna vilket gör att uppgifterna om antalet grisar per företag är väl uppdaterade. För fjäderfä totalundersöks samtliga företag med mer än 1 000 fjäderfä årligen och för får gäller att samtliga företag med mer än 100 får och lamm totalundersöks varje år.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Endast slutlig statistik redovisas.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Framställningstiden är 6 månader.

3.2 Frekvens

Redovisning sker årligen i Jordbruksverkets statistikdatabas och i en statistikrapport.

3.3 Punktlighet

Publicering sker enligt publiceringsplanen för Sveriges officiella statistik.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Statistiken finns tillgänglig avgiftsfritt på Jordbruksverkets webbplats. Publiceringen sker i Jordbruksverkets statistikdatabas samt i rapportform.

Uppgifterna översänds till EU:s statistikmyndighet Eurostat och publiceras i Eurostats statistikdatabas tillsammans med uppgifter för samtliga medlemsstater.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

Möjlighet att få tillgång till ytterligare statistik finns. Förfrågningar görs till ansvarig person på Jordbruksverkets statistikenhet.

4.3 Presentation

Statistiken presenteras i en årlig statistikrapport samt i Jordbruksverkets statistikdatabas. I statistikrapporten sker presentationen i form av tablåer, figurer och korta textkommentarer. I tablåerna och figurerna redovisas statistiken på antingen riks- eller länsnivå.

I statistikdatabasen publiceras även uppgifter fördelat på produktionsområden, storleksgrupp åkermark och jordbruksmark samt i vissa fall även per kommun.

4.4 Dokumentation

Denna kvalitetsdeklaration utgör tillsammans med dokumentet "Statistikens framställning" dokumentation av statistiken. För ytterligare information kan ansvarig person på Jordbruksverkets statistikenhet kontaktas.

5 Jämförbarhet och sam användbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Jämförbarheten över tiden är god.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Jämförbarheten mellan redovisningsgrupper är god.

5.3 Sam användbarhet i övrigt

Denna statistik följer i princip samma definitioner avseende djurslag och företagsbegrepp som den officiella statistiken om antalet lantbruksdjur totalt i riket. Dessutom används samma referenstidpunkt. Detta gör att statistiken om ekologisk djurhållning mycket väl kan sam användas med övrig officiell statistik om djurantal och antal företag med djur i Sverige. Statistiken kan jämföras med motsvarande statistik för övriga EU-länder som publiceras i Eurostats statistikdatabas.

5.4 Numerisk överensstämmelse

Den numeriska överensstämmelsen är god.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

Statistiken tillhör Sveriges officiella statistik (SOS).

För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter (SCB-FS 2016:17) om kvalitet för den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). För att skydda enskilda personers eller företags sekretessreglerade uppgifter säkerställs att de inte kan röjas direkt eller indirekt i den statistik som offentliggörs. Vid behandling av personuppgifter, det vill säga information som direkt eller indirekt kan hänföras till en person som är i livet, gäller lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken samt EU:s dataskyddsförordning (2016/679).

C Bevarande och gallring

Kopior av samtliga Jordbruksverkets statistiska rapporter med tillhörande kvalitetsdokument levereras till Kungliga biblioteket för bevarande.

Jordbruksverket är statistikansvarig myndighet och ansvarar för gallring och arkivering av material som används för produktion av statistik. Enligt 19 § Lagen om den officiella statistiken (2001:99) ska statistikansvarig myndighet gallra uppgifter som inte längre behövs för sitt ändamål. Jordbruksverket bedömer att de uppgifter som samlats in under den period som Jordbruksverket varit statistikansvarig myndighet ännu behövs för publicering av tidsserier och kvalitetskontroller i nuvarande publiceringar. Inga beslut om gallring har därför fattats.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet gällande antal djur förelåg enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001:99) och Statens jordbruksverkets föreskrifter om statistisk undersökning av näringsidkares innehav av svin, får, höns och kycklingar (SJVFS 2021:16).

Kontrollorganen är skyldiga att lämna de uppgifter som denna statistik baseras på till Jordbruksverket. Denna skyldighet regleras i föreskrifter om ändringar i Statens jordbruksverks föreskrifter om ekologisk produktion (SJVFS 2021:47).

E EU-reglering och internationell rapportering

Enligt ett så kallat ESS-avtal är medlemsstaterna skyldiga att rapportera statistikuppgifter om ekologisk produktion till Eurostat. Rapportering ska ske till Eurostat enligt en upprättad mall. Rapportering ska ske senast sista juni året efter aktuellt referensår.

F Historik

Statistik om ekologisk djurhållning, som följer EU:s regelverk, har samlats in under flera år. Fram till och med år 2008 rapporterade de i Sverige godkända kontrollorganen aggregerade uppgifter till Jordbruksverket. Från och med år 2009 rapporterar kontrollorganen detaljerade uppgifter om ekologisk djurhållning per djurslag och företag till Jordbruksverket. Den sambearbetning med LBR som görs för att ta fram statistiken om ekologisk djurhållning har gjorts sedan 2009. Detta har gjort det möjligt att sammanställa statistik som är jämförbar med övrig officiell statistik om antalet lantbruksdjur i Sverige.

G Kontaktuppgifter

Uppgiftstyp	Uppgift
Statistikansvarig myndighet	Statens jordbruksverk
Kontaktperson	Ulf Svensson
E-post	statistik@jordbruksverket.se
Telefon	036-15 50 74